1. **GREGOR STRNIŠA: VEčERNA PRAVLJICA**

Gregor Strniša se je rodil l.1930 v Ljubljani kot sin književnika Gustava Strniše. Končal je klasično gimnazijo in germanistiko na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Kot svobodni umetnik je živel vseskozi v skromnih gmotnih razmerah. Umrl je l.1987 v Ljubljani. Je dobitnik Prešernove nagrade za leto 1986.

Strniša je začel pesniti brez stika s poetiko socialnega realizma, pač pa pod vplivom simbolističnega pesništva. Od tod je kmalu prišel do izvirne različice poezije absurda, katere najpomembnejši pesnik poleg Daneta Zajca je postal konec petdesetih let.

Najbolj znane pesniške zbirke so: Mozaiki (1959), Odisej (1963), Zvezde (1965), Želod (1972).

Odlična je Strniševa poetična dramatika, za katero so značilne vložene pesmi. Izdal je nekaj mladinskih del, pisal pa je tudi besedila za popevke.

Izhodišče Strniševe poezije je doživljaj sveta kot nečesa temnega, nepredirnega, skrivnostnega, ne s svetlim ozadjem, ampak s podzavestno resničnostjo groze, zavratnosti, krutosti in razdvojenosti. Globlja narava sveta in človeka je blizu absurda; pesnik mora to naravo izpovedovati. Vendar je Strniševo oblikovanje te motivike drugačno od Zajčevega. Strniša je pasivnega duha, ki oblikuje temne podobe zato, da bi iz njih ustvaril statične prizore, polne slikovitosti, barvitosti in skrivnostnega čara. Njegova poezija je po svojem bistvu estetska, kar jo približuje dekadenci in simbolizmu. Za podlago si jemlje like in prizore iz pravljične domišljije, mitologije, ljudskega slovstva; vsak lik izdela v zaokroženo, plastično, hkrati pa skrivnostno zastrto podobo.

Pomembna stran Strniševe poezije so oblika, slog in verz. Ustvaril je izvirno formo sodobne slovenske poezije; na videz je ostal zvest tradicionalnemu verzu, a ga je prenovil z naslonitvijo na verz in slog ljudske pesmi. Verz je prozaično razvezan, povezan z asonancami, kar je izjemna novost in dosežek slovenske metrike. Slog je preprost, toda poln izjemnih podob, ki se navezujejo na pravljičnost in mite; podobe ljudskega pesništva in pripovedništva dobivajo v njem lirično funkcijo. Njegove pesmi so zmeraj prikaz, opis prizora ali lika.

Večerna pravljica

Pesem je iz prve Strniševe zbirke Mozaiki. Značilne za pesem so bogata imaginacija, počasna, umirjena linija sporočanja, ki pa se uvaja v skrivnostni svet raznoterih preobrazb, in že prej omenjena stroga oblikovna urejenost. Lepi so primeri asonanc: pokom - bobnov, kamni - pajki, okrog - gob, najdemo pa tudi rimo hiši - miši. Resničnost in sanje se v pesmi nerazdružljivo prepletajo, vendar vsakdanja resničnost (ljudje - miši) ni kos moči sanj (mačke!). To nasprotje med tostranostjo in onstranostjo se pri Strniši stalno ponavlja.

Ko človek zapre oči in zaspi, je v svetu sanj, "neresničnosti". Zato ne more vedeti, kaj se ponoči, v trdni temi dogaja okrog njega.

… Tedaj se dvigujejo veliki kamni, na tenkih nogah hodijo naokrog… Zbudijo se vsi duhovi, hudički, dobre vile in vse, česar človek ne more videti. človek spi, vsa nočna bitja pa pridejo iz svojih skrivališč in se igrajo z njim. "Velike mačke sanj" se podijo povsod in se zabavajo. Bijejo z glasom daljnjih bobnov, povsod je hrup, zvoki zabave, a mi tega ne slišimo. Ne moremo slišati, saj sanjamo.

Zjutraj pa, ko se zbudimo, je okrog nas, kot da se ni nič zgodilo. Vsi nočni "palčki" so se poskrili in bodo zopet prišli na dan šele, ko bomo zaprli oči in se spustili v svet sanj.